

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobkyně **S.S.**, zastoupené Mgr. Radimem Kubickou, advokátem se sídlem O. Lysohorského 702, Frýdek-Místek, proti žalovanému **Státnímu úřadu inspekce práce** se sídlem Kolářská 451/13, Opava, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 24.6.2013, č.j. 1652/1.30/13/14.3, ve věci správního deliktu,

t a k t o :

I. V řízení **se pokračuje**.

II. Rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce ze dne 24.6.2013 č.j. 1652/1.30/13/14.3 **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný je povinen **zaplatit** žalobci na náhradě nákladů řízení částku 9.800,- Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám Mgr. Radima Kubici, advokáta se sídlem O. Lysohorského 702, Frýdek-Místek.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání shora označeného rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj ze dne 6.3.2013 č.j. 4205/10.71/13/14.3, jímž byla žalobkyni uložena pokuta 250 000,- Kč za správní delikt dle § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o zaměstnanosti).

Žalobkyně namítla v žalobě, že se nejednalo o závislou práci. Nebylo prokázáno, že by žalobkyně byla panu N. nadřízena, obě strany si potřebovaly vyzkoušet, zda pan N. práci zvládne. Stejně jako v případě, že vám sousedův syn poseká zahradu a vy mu za to dáte 200 Kč, nejednalo se o závislou práci, ale o příkazní smlouvu. V rozhodnutí žalovaného je nesprávně uvedeno, že pan N. prodával zboží, to neodpovídá skutečnosti. Dále žalobkyně namítala nepřiměřenou výši uložené pokuty.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že pan N. vykonával práci číšníka, úkoly mu přidělovala žalobkyně.

Řízení ve věci bylo přerušeno usnesením ze dne 9.9.2014, neboť u Ústavního soudu probíhalo řízení o návrhu na zrušení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti. Po rozhodnutí Ústavního soudu tato překážka odpadla a krajský soud tedy pokračoval v tomto řízení.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů - dále jen s.ř.s.) a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nutno zrušit.

Z obsahu správních spisů soud zjistil, že dne 7.8.2012 proběhla kontrola v Hospůdce u Toma v autokempu na přehradě Olešná. Přítomný J. N. podle záznamu upravoval v zástěře nápoje ve vitríně za barem a sdělil, že zde pracuje od včerejšího dne jako číšník, pracuje pro žalobkyni, včera dostal za práci oběd. Smlouvu nemá, pracuje na zkoušku. Žalobkyně tyto údaje potvrdila s tím, že mu bude dávat příkazy a podle toho, jestli je zvládne, domluví se dál. J. N. při svědeckém výslechu 25.2.2013 uvedl, že tam byl na zkoušku, doplňoval zboží, čepoval nápoje. Správní orgán 1. stupně rozhodnutím vypraveným 6.3.2013 uložil žalobkyni pokutu 250 000 Kč podle § 140 odst.4 písm. f) zákona o zaměstnanosti s tím, že žalobkyně umožnila J. N. výkon nelegální práce 6. a 7.8.2012 – výkon práce číšníka mimo pracovněprávní vztah.

Problematikou nelegální práce v souvislosti se správními delikty podle zákona o zaměstnanosti se Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) zabývá rozsáhle a dlouhodobě. V rozhodnutí ze dne 2.12.2014 č.j. 6 Ads 80/2013-41, které krajský soud považuje za velmi příléhavé na nyní posuzovanou věc, NSS mj. uvedl : *Nelegální práce je definována v § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti tak, že jde o „výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah.“ ... Otázce, co je již nutno považovat za závislou práci z hlediska § 2 zákoníku práce (ve znění účinném od 1. ledna 2012) se Nejvyšší správní soud věnoval ve svém rozsudku ze dne 13. února 2014, č. j. 6 Ads 46/2013 - 35, kde dospěl k následujícímu závěru: „Společným rysem*

a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu. Odměna tedy sice přísně vzato nepředstavuje samostatný definiční znak závislé práce (jde o povinnost, která zaměstnavateli na základě výkonu práce vzniká), avšak pokud jedna osoba poskytne nebo přislíbí druhé za její činnost odměnu, jde o významnou skutečnost pro posouzení, zda mezi nimi existuje vztah nadřízenosti a podřízenosti vyplývající z hospodářské závislosti zaměstnance na zaměstnavateli.“ Ačkoliv Nejvyšší správní soud v dané věci řešil případ, který nakonec posoudil jako přátelskou výpomoc, dotkl se ve svých úvahách též tzv. práce na zkoušku: „Samozřejmě zaměstnanec může být ke vstupu do podřízeného vztahu vůči zaměstnavateli motivován i jinak – typicky příslibem uzavření pracovněprávního vztahu v budoucnu (tzv. „práce na zkoušku“ je jedním z klasických způsobů zastírání nelegální práce). I to může založit určitou formu osobní závislosti na zaměstnavateli a z toho vyplývající snahu vyhovět jeho pokynům. ... Inspekční kontrola zpravidla odhalí jen činnost prováděnou v době kontroly samotné; na její soustavnější charakter je možno usuzovat až z dalších skutečností zjištěných, například z výpovědi obviněného, z výsledku svědků či ze situace na místě (charakter činnosti, množství již provedené práce apod.). Na závadu nemusí být ani to, že se činnost dosud soustavnou stát nestihla (jedná se například teprve o první den práce „na zkoušku“), jestliže se takovou podle vůle stran následně stát měla (srov. k tomu Stádník, J., Kontrolní činnost inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání a nelegální práce, Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Pracovní právo 2012 na téma Závislá práce a její podoby, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 254 s.).“ Citované obecné závěry následně Nejvyšší správní soud rozvinul v dalších kauzách, z nichž některé vykazují významnou skutkovou podobnost s nyní projednávaným případem. V rozsudku ze dne 10. července 2014, č. j. 3 Ads 101/2013 - 28 Nejvyšší správní soud konstatoval, že v době státní kontroly „byl (v provozovně) přítomen i M. P., který vykonával pracovní činnost pro žalobce jako obsluha za barem - číšník. ... Do protokolu uvedl, že práci vykonává jenom na zkoušku, nemá uzavřen pracovněprávní vztah ke kontrolované osobě a je evidován u Úřadu práce. Již z tohoto zjištění bylo tedy zřejmé, že M. P. pro žalobce vykonával práci se znaky závislé práce bez uzavřeného pracovněprávního vztahu.“

Krajský soud neshledává žádný důvod, proč by se měl odchýlit od výše uvedených závěrů NSS. Také v nyní projednávané věci bylo prokázáno (především výpovědí J.N. i sdělením samotné žalobkyně), že se nejednalo o přátelskou výpomoc ani o příkazní smlouvu, nýbrž jednoznačně o závislou práci ve smyslu výše uvedeného vymezení. Rozhodnutí správních orgánů obou stupňů jsou tedy co do identifikace správního deliktu správná. Tvrzení žalovaného, že J. N. „prodával zboží“, nemá oporu ve zjištěných skutečnostech, tato nepřesnost nicméně nemá ani vliv na zákonnost rozhodnutí, když skutek byl správně a jednoznačně definován v rozhodnutí správního orgánu 1. stupně.

Krajský soud však musel přistoupit ke zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného v důsledku nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/13, kterým byl zrušen § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve slovech „nejméně však ve výši 250 000 Kč“. Na základě tohoto nálezu by totiž připadalo v úvahu i uložení nižší pokuty než 250 000 Kč. Logicky však – protože k vydání citovaného nálezu Ústavního soudu došlo až v průběhu řízení před soudem – žalobou napadené správní rozhodnutí neobsahuje odůvodnění toho, proč byla zvolena pokuta ve výši 250 000 Kč, s výjimkou konstatování, že jde o pokutu na samé spodní hranici (tehdy platného) zákonného rozmezí. Nelze samozřejmě oprávněně tento nedostatek žalovanému správnímu orgánu vzhledem k okolnostem vytýkat. Zároveň však ale nemůže rozhodnutí z tohoto hlediska obstát. Naopak, důsledky zrušujícího nálezu Ústavního soudu je nutno uplatnit ve všech probíhajících řízeních před orgány veřejné moci bez ohledu na to, v jaké procesní fázi se nacházejí (srov. výše uvedený rozsudek NSS č.j. 6 Ads 80/2013-41). Bude tedy na správních orgánech, aby se znovu zabývaly stanovením výše pokuty s ohledem na konkrétní okolnosti dané věci.

Krajský soud proto zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro chybějící úvahu o výši sankce a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého procesně úspěšné žalobkyni vzniklo vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobkyně tvoří zaplacený soudní poplatek 3.000,- Kč a náklady právního zastoupení žalobkyně (2 úkony právní služby po 3.100,- Kč a 2x režijní paušál po 300,- Kč – převzetí věci, sepsání žaloby). Soud proto uložil žalovanému zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 9.800,- Kč, a to dle § 64 s.ř.s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o.s.ř.) k rukám advokáta, který ji v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a o.s.ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159, § 160 odst. 1 o.s.ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněně podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 30. ledna 2015

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu